

Zestaw ćwiczeń do utrwalania głoski sz

1. W IZOLACJI:

Co szumi? - logopeda (mama) wypowiada zdania, a dziecko wybrzmiewa głoskę sz

Szumi morze - szszsz...

Szumi wiatr - szszsz...

Szumi woda - szszsz...

Szumi las - szszsz...

Szumią drzewa - szszsz...

Szumią liście - szszsz...

Szumię ja - szszsz...

Szumisz ty - szszsz...

Szumi mama - szszsz...

Szumi tata - szszsz

Szumi miś - szszsz...

Zabawa **Mówimy razem** - dziecko wybrzmiewa głoskę **sz**, a logopeda (mama) wypowiada pozostałą część wyrazu.

Na początku wyrazu:

sz - minka, sz - mata, sz - pak,

sz - piłka, sz - pital, sz - patułka,

sz - katułka, sz - pulka, sz - koła,

sz - kiolet, sz - kiełko, sz - klanka,

sz - tuka, sz - kło, sz - kodnik,

sz - lak, sz - loch, sz - ron,

sz - mer, sz - nur, sz - nurek,

sz - nurówka, sz - para, sz - paragi,

sz - protki, sz - klarnia, sz - klany

Na końcu wyrazu :

tu - sz, ko - sz, kalo - sz,

my - sz, afi - sz, fini - sz,

gula - sz, tu - sz, klo - sz,

baga - ż, banda - ż, figla - rz,

je - ż, kalenda - rz, kołnie - rz,

nó - ż, kucha - rz, pieka - rz,
młyna - rz, tale - rz, wą - ż,
pióropu - sz, ry - ż, gara - ż,
maryna - rz, piep - rz, ku - rz

Głoska rz (ż) traci na końcu wyrazu dźwięczność i wypowiada się ją jak sz

Zabawa **Mały - duży** - logopeda (mama) wypowiada zdania, a dziecko wybrzmiewa głoskę **sz**:

Mały Tomek, duży Toma - sz.

Mały Miłek, duży Miło - sz.

Mały Darek, duży Dariu - sz.

Mały Tymek, duży Tymoteu - sz.

Mały Arek, duży Arkadiu - sz.

Mały Grześ, duży Grzego - rz.

Mały Mati, duży Mateu - sz.

Mały Irek, duży Ireneu - sz.

Mały Tadzio, duży Tadeu - sz.

Mały Kazio, duży Kazimie - rz.

Zabawę można połączyć z wykonywaniem różnych ruchów: przy słowach **mały** - przysiad, opuszczanie rąk, przy słowach **duży** - stanie na palcach, unoszenie rąk do góry. Można też złączyć dłonie w pięść i unosić kciuki przy słowach **duży** i wybrzmiewaniu głoski **sz**, a opuszczać przy słowach **mały**. Dziecko może również narysować wybrane osoby - dużą i małą.

Zabawa fabularyzowana **Król wiatrów**:

Za siedmioma lasami, za siedmioma rzekami na ogromnej górze mieszka Król Wiatrów. Wiosną wiatr zlatuje z góry i głośno szumi **szszsz** budząc zwierzęta ze snu zimowego. Z kolei w sadzie szumi łagodnie **szszsz**, by nie postrzącać płatków z kwitnących drzew. Latem najczęściej leży w hamaku rozwieszonym wśród drzew, które szumią cichutko **szszsz**. Obserwuje bawiące się dzieci. Gdy nad placem zabaw zbierają się chmury mocno szumi **szszsz**, by je rozpędzić. Kiedy słońce mocno świeci i dzieciom jest bardzo gorąco, wtedy szumi lekko **szszsz**. Jesienią zaś przegania czarne, listopadowe chmury, szumiąc groźnie **szszsz**. Zagląda przy tym do okien, by zobaczyć jak bawią się dzieci w domach i przedszkolach. Stuka w okienka i szumi łagodnie **szszsz**, aby dzieci wpuściły go do środka. Lecz dzieci wołają: - wietrzyku psotniku masz chmurki przegonić **szszsz**, utulić sarenki w lesie **szszsz**, kałuże osuszyć **szszsz** i liście posprzątać **szszsz**, bez ciebie cóż zrobi jesień? Gdy przychodzi mroźna, sroga zima wiatr hula po świecie najwięcej i głośno woła **szszsz**.

Zabawa **Szumi morze** :

Dziecko wybrzmiewając głoskę **sz** może kreślić linie faliste mazakiem sucho ścieralnym, palcem na tacy z kaszą manną, farbami, itp.

2. **W SYLABACH:**

Szedł po drodze Szymek

do szkoły się uczyć

i tak wciąż powtarzał:

szu - szu, szo - szo, sza - sza,

szy - szy, sze - sze.

Taki mały Szymek,

co uczyć się chciał.

Szymek może powtarzać różne sylaby, w których sz jest na początku, w środku lub na końcu sylaby, np. sza - asza - asz. Dzieciom łatwiej jest powtarzać ćwiczoną głoskę, gdy jest ona połączona ze spółgłoską, np. szfa, szcha, szka, szła, szła, szma, szna, szpa, szta.

Codziennie można powtarzać inną sylabę, w różnych kombinacjach, np. sza - asz, sza - asza, szpa - aszpa.

Powtarzanie sylab można połączyć z wykonywaniem rytmicznych ruchów naprzemiennych, np. dotykać na zmianę prawą ręką do lewego, a lewą do prawego kolana, ramienia, pięty, ucha, łokciem kolana, dotykać kolejno palcem jednej ręki do palców drugiej ręki. (jedno dotknięcie na jedną sylabę), klaskać na przemian w dłonie (siedząc naprzeciw mamy, kolegi). Ćwiczenia te nie tylko poprawią koordynację ruchową, ale sprawiają, że dziecko chętniej będzie powtarzać sylaby, bowiem prawidłową wymowę pomogą utrwalić wielokrotne powtórzenia. Lepiej ćwiczyć krótko, a częściej - koniecznie trzeba uwzględnić możliwości dziecka i dbać o to, aby się nie zniechęciło.

Ci! Sza!

Sza! Sza! Sza! - mówię ja. Szy! Szy! Szy! - mówisz ty.

Szo! Szo! Szo! - wołam ja. Szy! Szy! Szy! - wołasz ty.

Szu! Szu! Szu! - śpiewam ja. Szy! Szy! Szy! - śpiewasz ty.

Sze! Sze! Sze! - myślę ja. Szy! Szy! Szy! - myślisz ty.

PIOSENKA I DZIECI (sł. i muz. J. Nowak)

Szu, szu, szu,

szu, szu, szu,

śpiewają dzieci,

szu, szu, szu,

szu, szu, szu,

śpiewam ja sam.

Szo, szo, szo,

szo, szo, szo,

śpiewają dzieci,

szO, szO, szO,

szO, szO, szO,

śpiewam ja sam.

Sza, sza, sza,

sza, sza, sza,

śpiewają dzieci,

sza, sza, sza,

sza, sza, sza,

śpiewam ja sam.

Sze, sze, sze,

sze, sze, sze,

śpiewają dzieci,

sze, sze, sze,

sze, sze, sze,

śpiewam ja sam.

Szy, szy, szy,

szy, szy, szy,

śpiewają dzieci,

szy, szy, szy,

szy, szy, szy,

śpiewam ja sam.

Zabawa **Jedzie pociąg**:

Dziecko naśladuje rękami kręcące się koła, kreśli linie proste (tory) różnej długości i wypowiada sylaby **szu, szu, szu**(pociąg jedzie do przodu), **usz, usz, usz** (pociąg jedzie do tyłu).

Zabawa **Bębenek**:

Logopeda (mama) wypowiada słowa rymowanki, a dziecko pokazuje i mówi sylaby.

Na moim bębenku bardzo pięknie gram.

Tu postukam palcem **stuk, stuk, stuk (stuk, stuk, puk)**.

Tu ręką zakręcę **sza, sza, sza**

A on odpowiada **usz, usz, usz** (ruch ręki w przeciwnym kierunku)

Teraz będzie cisza **sza, sza, sza** (wypowiadanie szeptem z palcem wskazującym na ustach)

Bo już koniec grania **sza, sza, sza**

Przed snem dziecko może poćwiczyć pokazując na brzuszku. Wtedy pierwszy wers brzmi - *ja na moim brzuszku bardzo pięknie gram*, a ostatni - *bo idę do spania*
sza, sza, sza.